

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ
ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**

Δευτερεύουσες προτάσεις

1. Στις παρακάτω περιόδους να αναγνωρίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις και να προσδιορίσετε το συντακτικό τους ρόλο (υποκείμενο, αντικείμενο, επεξήγηση, επιρρηματικός προσδιορισμός).
2. Δε θα έρθω μαζί σας, γιατί είμαι κουρασμένος.
.....
3. Συγκεντρωθήκαμε εδώ για να τιμήσουμε έναν αγαπημένο φίλο.
.....
4. Μια που ήρθες νωρίς, ξάπλωσε να ξεκουραστείς.
.....
5. Ήρθε να με δει, αλλά εγώ έλειπα.
.....
6. Ο πόθος του να γυρίσει τον κόσμο δεν έσβησε ποτέ.
.....
7. Πήγα να φέρω το βιβλίο σου.
.....
8. Ήρθα να δουλέψω και όχι να κάθομαι.
.....
9. Αφού τέλειωσε τα μαθήματά του βγήκε έξω να παίξει.
.....
10. Αν δε διαβάσεις, δε θα περάσεις τις εξετάσεις.
.....
11. Μόλις άκουσε την είδηση, λιποθύμησε.
.....
12. Περάσαμε τόσο ωραία, ώστε αποφασίσαμε να ξαναπάμε στη Γαλλία.
.....
13. Κι αν ακόμα με απειλήσουν, εγώ δεν πρόκειται να υποχωρήσω.
.....
14. Μολονότι του φέρθηκαν πολύ φιλικά, εκείνος εξακολούθησε να είναι εχθρικός μαζί τους.
15. Πήγαινε όπου θέλεις.
.....

16. Τα παιδιά που κουράστηκαν σταμάτησαν το παιχνίδι.
.....
17. Αυτό μόνο να προσέχεις μην τύχει και σε ξεγελάσουν.
.....
18. Αυτή είναι η τελευταία του επιθυμία, να ταφεί στην ιδιαίτερη πατρίδα του.
.....
19. Εγώ δεν αγνοώ ότι η κατάσταση στην περιοχή μας εγκυμονεί κινδύνους.
.....
20. Βρήκε το σπίτι αμέσως κι ας ερχόταν πρώτη φορά στα μέρη μας.
.....
21. Αν του μίλησες εσύ, του μίλησα και εγώ.
.....
22. Όταν γυρίσω σπίτι, θέλω να είναι όλα έτοιμα.
.....
23. Έτρεξα να σε προλάβω, αλλά δεν τα κατάφερα.
.....
24. Όποιος βιάζεται, σκοντάφτει.
.....
25. Διηγήθηκε τα γεγονότα ακριβώς όπως έγιναν.
.....
26. Είναι τόσο πεισματάρης, ώστε να είναι αδύνατο να του αλλάξει κανείς γνώμη.
.....
27. Πριν φύγει ήρθε να με αποχαιρετήσει.
.....
28. Αν είχες ακούσει τις συμβουλές μου, θα είχες πετύχει πιο γρήγορα το στόχο σου.
29. Θύμωσε που δεν πήγες στην τάξη σου εγκαίρως.
.....
30. Τον είδε που πήγε να αρπάξει το πορτοφόλι κι έβαλε τις φωνές.
.....
31. Τόσο δυνατός ήταν ο θόρυβος, που έτριζαν τα τζάμια του σπιτιού.
.....
32. Το απόγευμα που θα σχολάσεις από τη δουλειά πέρνα από το σπίτι να συζητήσουμε.
33. Σαν τον είδε να ρχεται από μακριά, τα μάτια της γέμισαν δάκρυα.
.....
34. Και να μη μου τό' λες, εγώ θα το καταλάβαινα.
.....

35. Σαν δεν έχεις την υγεία σου, τι να τα κάνεις όλα τ' άλλα.

.....

36. Κάνε ό,τι θεωρείς σωστό.

.....

37. Η ευκαιρία αυτή είναι ό,τι ακριβώς επιθυμούσα.

.....

2. Να μετατρέψετε τις ευθείες ερωτήσεις σε πλάγιες και αντίστροφα.

α) Τι θέλεις επιτέλους να κάνεις στη ζωή σου;

.....
.....

β) Ποια είναι η διεύθυνσή μας;

.....
.....

γ) Δεν είναι γνωστό ποιος θα παραλάβει το δέμα.

.....
.....

δ) Πρόσεχε πώς συμπεριφέρεσαι.

.....
.....

στ) Αγνώ το νικητή του αγώνα.

.....
.....

ζ) Όλοι σκέφτονταν πώς να με βοηθήσουν.

.....
.....

η) Με ρώτησε αν θα πάω ταξίδι.

.....
.....

3. Στις παρακάτω προτάσεις να εντοπίσετε τις πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις και να προσδιορίσετε το συντακτικό τους ρόλο.

α) Πολλές φορές αναρωτιέμαι γιατί είναι τόσο αυστηρός μαζί μου.

.....

β) Δεν είναι βέβαιο πότε θα τον συναντήσω.

- γ) Στην ερώτησή μου, ποιος ευθύνεται για το λάθος, δε απάντησε κανείς.

- δ) Τον έτρωγε η αμφιβολία αν θα κατάφερνε να ολοκληρώσει εγκαίρως την αποστολή του.
- ε) Εξήγησέ μου τώρα αμέσως τι συμβαίνει.
- στ) Δεν ξέρω γιατί έφυγε τόσο βιαστικά.
- ζ) Είναι αμφίβολο αν θα δεχτεί να συμμαχήσει μαζί μας.
- η) Είχα πάντα την απορία πού βρήκε ξαφνικά τόσα χρήματα.

Πολυσημία της λέξης

1. Να βρείτε τις άλλες σημασίες των παρακάτω λέξεων:

α) δυνατός:

.....
 ...

β) γύρος:

.....

γ) καλό:

.....

δ) σκοπός:

.....

ε) πλευρά:

.....

στ) γράμμα:

.....
 ...

ζ) μέσο:

.....

2. Να αντιστοιχίσετε τις πολύσημες λέξεις στα αριστερά με τις σχετιζόμενες λέξεις στα δεξιά.

Μεγάλος
Πόδι
Πρόσωπο

- α) Τραπέζι
- β) Γραμματική
- γ) Ηλικία
- δ) Ανθρώπινο
- ε) Κτίσμα
- στ) Όγκος

3. Οι λέξεις *τρώω, φορτώνω, καιρός* είναι πολύσημες. Να γράψετε προτάσεις που να φανερώνουν τις διαφορετικές σημασίες τους.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Κυριολεξία – Μεταφορά

1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως κυριολεκτικές ή μεταφορικές.

α) Η δασκάλα έριξε ένα αυστηρό βλέμμα στους μαθητές της.

.....

β) Στις εκπτώσεις πέφτουν οι τιμές.

.....

γ) Ο Γιώργος περπατάει πολύ αργά.

.....

δ) Δεν μπορώ να πάρω τα πόδια μου από την κούραση.

.....

ε) Χωρίς αγάπη η καρδιά του ανθρώπου είναι άδεια.

.....

στ) Ανοιξιάτικο βράδυ.

.....

ζ) Η γυναίκα με τα μαύρα είναι η αδελφή μου.

.....

η) Αλλάξαμε διαδρομή για να κόψουμε δρόμο.

.....

2. Να μετατρέψετε τις παρακάτω προτάσεις από κυριολεκτικές σε μεταφορικές και αντίστροφα.

α) Έλαμπε ολόκληρη όταν έμαθε ότι πέρασε τις εξετάσεις με άριστα.

.....
.....

β) Τα λόγια του ήταν φαρμάκι.

.....
.....

γ) Τα βιβλία ήταν πολύ βαριά.

.....
.....

δ) Το αεροπλάνο προσγειώθηκε στο αεροδρόμιο.

.....
.....

ε) Ο ασθενής αυτός πάλευε χρόνια με τον καρκίνο.

.....
.....

στ) Η Μαρία έχασε πάλι τα κλειδιά της.

.....
.....

ζ) Έβραζε από το θυμό του.

.....
.....

Ελληνικά σε ξένες γλώσσες

Να βρείτε ποιες ελληνικές λέξεις έχουν χρησιμοποιηθεί ως ρίζες και καταλήξεις στις παρακάτω λέξεις.

ideology:

philosophy:

philanthropy:

symmetry:

telescope:

astronomy:

geometry:

harmonization:

practicable:

barometer:

Συνώνυμα – Αντίθετα

Συνώνυμα

λουλούδια =

αέρας =

δήθεν =

πρόσθιο =

ένιωσα =

όμορφη =

ιδιαιτερότητα =

ενοποίηση =

διάβαση =

βάνουσα =

αντιτάσσει =

Αντίθετα

ζωντανή ≠

χοντρά ≠

μικρές ≠

αντιθέσεις ≠

τελικός ≠

ελεύθερη ≠

ικανότητα ≠

φιλικός ≠

σταθερός ≠

σημαντικός ≠

δύναμη ≠

χοντρά =	αδιανόητος ≠
αρμονία =	ευρύτερος ≠
αποκλεισμός =	παγκόσμιος ≠
ιδανικό =	καταλήγω ≠
να κυριαρχήσει =	πολυμορφία ≠
να καταπολεμήσουν =	ενώνω ≠
προσήλωση =	<u>περιττά</u> πράγματα ≠
διακηρύξεις =	<u>περιττός</u> αριθμός ≠
χορήγηση =	<u>κενός</u> χώρος ≠
καίριος =	<u>δυνατός</u> άνθρωπος ≠
από κοινού =	<u>δυνατός</u> άνεμος ≠
ασύλληπτος =	<u>αστικός</u> πληθυσμός ≠
εδραιώνω =	<u>αστικό</u> τηλέφωνο ≠
απαρτίζεται =	<u>ψηλό</u> ταβάνι ≠
δικαιώματα =	<u>ψηλό</u> παιδί ≠

Γράψτε τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων και σημειώστε σε κάθε περίπτωση αν πρόκειται για κλιμακωτά, δυσδικά ή αντίστροφα αντίθετα:

άπειρες ≠	δημοκρατία ≠
ευθέως ≠	πλεονέκτημα ≠
έδωσε ≠	ειρήνη ≠
γονείς ≠	

ψηλά ≠ δίκαιη ≠
.....
πάνω ≠
πολιτισμός ≠
αδιαφόρησαν ≠
.....
θα γεμίσει ≠
.....
εναντίον ≠
.....

Ομόηχες – Παρώνυμες λέξεις

Να αναφέρετε ποια από τα παρακάτω ζεύγη λέξεων είναι ομώνυμα και ποια παρώνυμα.

σήκω - σύκο
ονοματικός - ονομαστικός
πήρα - πείρα
ωφέλεια - αφέλεια
αμυγδαλιές - αμυγδαλές
κλείνω - κλίνω
θέα - θεά
αμαρτωλός - αρματολός
τοίχος - τείχος
λύρα - λίρα
παίρνω - περνώ
φυλάω - φιλάω
πρότυπο - πρωτότυπο
αυτοί - αφτί
παιδιά - ποδιά

Ινδός - Ινδιάνος
πόσο – ποσό
χώρος – χορός
νόμιμες – μόνιμες
σκόρπιος - σκορπιός
στερώ - υστερώ
θείος – θεός
σύριγγα – σήραγγα
στοιχείο – στοιχειό